

פרשת בהר

שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמור כרמך ואספת את תבואתה (כה, ג)

יש לדקדק למה כפל מנין "שש שנים", דלכאורה די היה לומר "שש שנים תזרע שדך ותזמור כרמך". עוד קשה על הא דאמר "ואספת את תבואתה", והרי ע"כ קאי על "שדך" שבראש הפסוק דאילו על הכרם שהוא לשון זכר היה לו לומר "תבואתו", וכיון שכן קשה למה נכתב בשלהי הפסוק ולא בראשיתו "שש שנים תזרע שדך ואספת את תבואתה".

ונראה לומר דהנה בגמרא (ר"ה יג, א-ב) שנינו, שבתבואה אזלינן בתר שליש גידולו דאם גדל שליש בשנה ששית אין בו משום פירות שביעית ויכול לשמרם ולקצצם כדרכו, ובאילנות אזלינן בתר חנטה דאם חנטו בששית אין בהם משום פירות שביעית.

נמצא א"כ דשש שנים של שדה שונות בדינם משש שנות הכרם, ולכך הוכרח לכתוב "שש שנים" בכל אחד לעצמו. והיינו נמי דכתיב "ואספת את תבואתה" בסוף הפסוק וקאי על השנה הששית, דמה שגדל בה שליש בתבואה או פירות שנחנטו בה, הרי ניתן לאספם ואין בהם קדושת שביעית. אפשר ליישב באופן אחר על קושיה הנ"ל, ע"פ הא דתנן במשנה (שביעית ה, א) בנות שוח (מין תאנים לבנות) שביעית שלהן שניה שהן עושות לשלש שנים, כלומר שדיני שביעית נוהגים בהן בשנה השניה של שמטה מפני שפירות הללו גדלים במשך שלש שנים עד שמתבשלים, ונמצא שהפירות שחנטו בשביעית תם בישולם בשנה הב' לשמטה שהיא השנה הג' לחניטה ואז נוהגין בהן דיני שביעית, וזאת משום שלענין שביעית הרי הולכים בפירות האילן אחר החנטה ובדגן ובירקות אנו הולכים בהם אחר לקיטה, כמו שאמרו בגמ' (ר"ה יג, ב). על כן הבדיל הכתוב ואמר "שש שנים" של זרעוני שדה בפני עצמן "ושש שנים" של הכרם בפני עצמן, מפני שאין משפטן שוה, שזה אנו הולכים בו אחר לקיטה וזה אנו הולכים בו אחר חניטה.

מקור: פנים יפות